

DIRECȚIA GENERALĂ
A ARHIVELOR STATULUI

BIBLIOTECA CENTRALĂ
DE STAT

MIHAI VITEAZUL
ÎN
CONȘTIINȚA EUROPEANĂ

4

RELATĂRI ȘI PRESĂ

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1986

LISTA DOCUMENTELOR

1. 1594 august, Știre rimată dintr-un calendar despre adeziunea lui Mihai Viteazul la Liga Sânta.
2. 1594 octombrie 15, Constantinopol, Sumar de informații despre răscoala antiotomană a lui Mihai Viteazul.
3. 1594 decembrie 11, Alba Iulia, Știri despre luptele purtate împotriva turcilor aflați în cetățile Brăila, Turnu și Giurgiu; lupta oștenilor din Țara Românească cu tătarii la Craiova.
4. 1594 decembrie, Știri despre incursiunile transilvănenilor, muntenilor și moldovenilor în sudul Dunării și despre înfringerea pricinuită de Mihai Viteazul tătarilor.
5. (1595 ianuarie 28, Kosice), Știre despre luptele purtate cu turcii și tătarii la sud de Dunăre.
6. 1595 februarie 8, Roma, Informație trimisă la Roma despre răscoala lui Mihai Viteazul împotriva turcilor.
7. 1595 februarie 22, Relatare despre evenimente din Țara Românească și Moldova, cuprinzând știri despre campania antiotomană întreprinsă de Mihai Viteazul și de Aron-Vodă la sud de Dunăre și despre dorința creștinilor din acele părți de a se alătura oastei lui Mihai.
8. 1595 martie 4, Viena, Știre privitoare la incursiunea lui Mihai Viteazul la sud de Dunăre.
9. 1595 martie 4, Constantinopol, Sumar de informații despre biruințele lui Mihai Viteazul și pregătirile turcilor împotriva lui.
10. 1595 (martie 4, Adrianopol), Relatare despre incursiunea lui Mihai Viteazul în sudul Dunării și asedierea cetăților Rusciuk, Giurgiu și Silistra.
11. 1595 martie 4, Veneția, Știre transmisă la Veneția despre intenția turcilor de a-l înlocui pe „rebolul” Mihai voievod.
12. 1595 martie 6, 7, Constantinopol, Sumar de informații despre pregătirile armatei turcești pentru campania de pedepsire a țărilor române după incursiunile din sudul Dunării.
13. 1595 martie 18, Roma, Informație de la Viena privind victoria principelui Transilvaniei, care împreună cu valahii și moldovenii, i-a învins pe turcii veniți să înscăuneze alți domni.
14. 1595 martie 18, Veneția, Știre transmisă la Veneția despre înfringerea lui Hasan pașa venit să înscăuneze un alt voievod în Țara Românească.
15. 1595 martie 21—22, Constantinopol, Sumar de informații despre victoriile românilor, predarea Silistrei și pregătirile oastei otomane.
16. 1595 aprilie 1, Viena, Sumar de informații despre o victorie obținută de moldoveni, valahi și transilvăneni asupra turcilor și tătarilor.
17. 1595 aprilie 5, 6, 7, Constantinopol, Sumar de informații despre prădarea ținuturilor de la sud de Dunăre de către moldoveni, valahi și bulgari; pierderile otomane și pregătirile lui Ferhad pașa pentru campania de pedepsire a țărilor române.
18. 1595 aprilie 14, Viena, Știre despre uciderea a doi ceauși turci și a slujitorilor din suita lor, trimși de sultan la Mihai Viteazul.
19. 1595 aprilie 15, Graz, Relatare despre victoriile valahilor și transilvănenilor dincolo de Dunăre.
20. 1595 aprilie 22, Roma, Știre transmisă la Roma despre raportul prezentat papei privind pregătirile turcilor pentru campania împotriva imperialilor și situația forțelor anti-otomane.
21. 1595 mai 6, Veneția, Relatare transmisă la Veneția în care se menționează că Valahia și Moldova fură credință transilvăneanului în dietă, iar bulgarii se răscoală împotriva turcilor.
22. 1595 iunie 2, Cracovia, Informație despre intenția regelui Poloniei de a porni o expediție împotriva Moldovei și despre captivitatea lui Aron-Vodă, domnul Moldovei, banuit că a încercat să închine țara turcilor.

23. 1595 iunie 17, Constantinopol. Sumar de informații despre pregătirile armatei turcești pentru expediția împotriva Țării Românești.

24. <1595 iunie>. Știre despre înfringerea lui Ferhad pașa la Rusciuk și incursiunile lui Mihai Viteazul până la Nicopole.

25. 1595 <după iunie>. Știre despre evenimentele din Țara Românească în perioada 1594—1595; declanșarea campaniei antiotomane a lui Mihai Viteazul și expediția din sudul Dunării.

26. 1595 iulie 7, Keşic. Informație despre ocuparea de către moldoveni a cetății Ismail și atacul asupra cetății Nicopole.

27. 1595 august 12, Veneția. Relatare transmisă la Veneția despre înlocuirea marcului vizir Ferhad pașa cu Sinan pașa.

28. 1595 august 26, Veneția. Știre transmisă la Veneția despre expediția condusă de Sinan pașa împotriva creștinilor.

29. 1595 august 31. Informație despre lupta de la Călugăreni, cuprinzind o descriere a bătăliei și a întâmplărilor prin care a trecut Sinan pașa.

30. 1595 <după august>, Paris. Informație despre o victorie asupra turcilor obținută la 1 august 1595 de Sigismund Báthory, cu sprijinul moldovenilor și muntenilor.

31. 1595 septembrie 2, Constantinopol. Sumar de informații despre proiectul lui Sinan pașa de a prinde Țara Românească și Transilvania.

32. 1595 septembrie 5 <Rochnosc>. Știre despre înfringerea lui Sinan pașa la Călugăreni.

33. 1595 septembrie 9, Cracovia. Știre despre ajutorul cerut cancelarului Poloniei de voievodul Moldovei pentru a putea face față unui atac din partea turcilor.

34. 1595 septembrie 16—17, Constantinopol. Sumar de informații despre înfringerea lui Sinan pașa la Călugăreni și răsunetul ei la Constantinopol.

35. 1595 septembrie 23, Veneția. Informații transmise la Veneția despre luptele din părțile Timișoarei și despre lupta moldovenilor, valahilor și transilvănenilor cu Sinan pașa.

36. 1595 septembrie 30, Roma. Știre transmisă la Roma despre victoria valahilor, moldovenilor și transilvănenilor asupra lui Sinan pașa.

37. 1595 septembrie 30 — octombrie 1, Constantinopol. Sumar de informații referitoare la eoul produs la Constantinopol de înfringerea lui Sinan pașa în Țara Românească.

38. 1595 septembrie. Știre referitoare la deslășurarea luptei de la Călugăreni și la pierderile suferite de oștile conduse de Sinan pașa.

39. 1595 septembrie—octombrie. Relatare privind ciocnirile ce au avut loc, după lupta de la Călugăreni, între oștile lui Mihai Viteazul și cele turcești.

40. 1595 octombrie 7, Roma. Relatare despre hotărârea papei de a trimite ajutoare militare în Transilvania.

41. 1595 octombrie 7, Veneția. Știre trimisă la Veneția despre victoriile valahilor și moldovenilor asupra lui Sinan pașa și despre înfringerea precipită a turcilor de către Zamoyski.

42. 1595 octombrie 8, Cristur. Relatare despre împrejurările înfringerii lui Sinan pașa și eliberarea unor cetăți.

43. 1595 octombrie 18. Știre despre victoria dobândită de Mihai Viteazul asupra lui Sinan pașa, recucerirea cetății de scaun Țirgoviște de forțele unite ale muntenilor, moldovenilor și transilvănenilor, cărora li se alăturase un corp toscan.

44. 1595 octombrie 19. Știri despre dezvăluirile unui prizonier turc privind înfringerile suferite de otomani.

45. 1595 noiembrie 6, Graz. Relatare despre înfringerea turcilor lângă Țirgoviște și zdrobirea trupelor otomane pe malul Dunării.

46. 1595 noiembrie 18, Viena. Știre despre victoriile obținute de Mihai Viteazul și Sigismund Báthory asupra turcilor și tătarilor la Giurgiu.

47. 1595 <noiembrie>. Știre de la Constantinopol despre efectul produs la Poartă de campaniile antiotomane din primăvara anului 1595 și ofertele de pace făcute de sultanul Mehmed III lui Sigismund Báthory.

48. 1595 decembrie 22, Cracovia. Știre despre situația din Țara Românească în toamna lui 1595 în urma campaniei lui Sigismund Báthory împotriva turcilor.

49. 1595. Raportul unui anonim despre răscoala antiotomană a lui Mihai Viteazul, campania din sudul Dunării din iarna 1594—1595 și despre înlecnierea lui Aron Vodă cu Răzvan.

50. 1596 mai. Relatare despre incursiunile lui Mihai Viteazul dincolo de Dunăre și asediul cetăților Plezna și Nicopole.

51. 1596 <după mai>, Bruxelles. Știre despre victoria obținută de principele Transilvaniei Sigismund Báthory asupra turcilor la Lipova cu sprijinul moldovenilor.

52. 1596 septembrie 21, Veneția. Știre transmisă la Veneția despre victoria lui Mihai Viteazul asupra lui Hasan pașa.

53. 1596 octombrie 8, *Egvr*. Știre despre situația în tabăra imperialilor; concentrări mari de forțe în lupta împotriva turcilor; Mihai, voievodul din Țara Românească, s-a oferit să dea ajutor Transilvaniei.
54. 1596 octombrie 26, *Veneția*. Relatare despre incursiunea lui Mihai Viteazul în Bulgaria.
55. 1596 noiembrie 23, *Roma*. Informație despre înfringerea pricinuită tătarilor de către Mihai Viteazul.
56. 1597 ianuarie 4, *Alba Iulia*. Știre despre primirea de către Mihai Viteazul a steagului sultanului, despre numirea noului han al Crimeei și despre tulburările din Bulgaria.
57. 1597 ianuarie 4, *Alba Iulia*. Relatare anonimă despre înțelegerea dintre Sigismund Báthory și Mihai voievod, privind continuarea războiului împotriva turcilor.
58. 1597 ianuarie. Știre despre primirea lui Mihai Viteazul la Alba Iulia și despre întâlnirea sa cu Sigismund Báthory.
59. 1597 februarie 1, *Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre primirea făcută de principele Transilvaniei la Alba Iulia lui Mihai Viteazul.
60. (1597 aprilie 23). Extras din (declarația) a doi soldați croați referitor la revolta valahilor dintre Hertegovina și Albania împotriva turcilor în anul (1596).
61. 1597 martie. Relatare despre tratativele lui Mihai Viteazul cu Sigismund Báthory la Alba Iulia, despre sosirea a trei ceasuși, și plecarea lui Sigismund Báthory la Praga.
62. 1597 aprilie 12. Raport referitor la stadiul înțelegerilor de pace dintre Mihai Viteazul și turci; moartea lui Alexandru-Vodă cel Rău.
63. 1597 iulie 25. *Viena*. Știre referitoare la înfringerea turcilor de către Mihai Viteazul.
64. 1597 august 23, *Alba Iulia*. Știre despre dorința lui Mihai Viteazul de a da ajutor în lupta împotriva turcilor; pericolul ca Țara Românească să fie atacată de tătari și faptul că Mihai voievod nu se teme de tătari.
65. 1597 septembrie 13, *Veneția*. Relatare transmisă din Viena despre acțiunile lui Sigismund Báthory și Mihai Viteazul împotriva turcilor.
66. 1597 septembrie 27, *Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre pregătirile de război făcute de principele Transilvaniei și de Mihai Viteazul, în vederea unei confruntări cu generalul Mehmet.
67. 1597 octombrie 4, *Roma*. Știre despre unele dificultăți cu care se confruntă oastea otomană.
68. 1597 octombrie 21, *Bratislava*. Știre despre pericolul năvălirii turcilor asupra creștinilor și despre intenția principelui Transilvaniei de a ataca Bulgaria și de a da ajutor Timișoarei.
69. 1597 noiembrie 3, *Alba Iulia*. Știre despre asediul Timișoarei, pericolul unei năvăliri a tătarilor; în fața concentrărilor masive ale turcilor, Pancratie Sennyey este trimis la Mihai Viteazul pentru a-l ruga să pornească o acțiune împotriva turcilor la sudul Dunării.
70. 1597 noiembrie 20, *Alba Iulia*. Știre referitoare la faptul că Mihai Viteazul nu începuse încă acțiunea împotriva turcilor peste Dunăre și despre solia trimisă la împăratul Rudolf II.
71. 1597 noiembrie 24, *Praga*. Informație despre incursiunea lui Mihai Viteazul în sudul Dunării pînă în zona cetății Adrianopol.
72. 1597 decembrie 13, *Praga*. Știre despre situația din tabăra de la Timișoara; Mihai Viteazul cere lui Rudolf II să-i dea ajutor ca să fină în țară oștirea angajată toată iarna.
73. 1597 decembrie 15, *Praga*. Știre despre atitudinea defensivă a lui Mihai Viteazul în anul 1597, precum și despre hotărîrea sa de a porni lupta singur împotriva turcilor.
74. 1597 decembrie 31. Știre cu privire la negocierile în vederea unei păci între Mihai Viteazul și turci.
75. 1598 ianuarie 15, *Constantinopol*. Relatare de la Constantinopol despre scrisorile ambasadorului Angliei și patriarhului din Constantinopol adresate lui Mihai Viteazul, prin care acesta este îndemnat să încheie pace cu sultanul.
76. 1598 ianuarie 31, *Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre bănuielile principelui Transilvanian în ce-l privește pe Mihai Viteazul și dorința de a ceda principatul împăratului.
77. 1598 februarie. Știre despre misiunea de mediere încredințată de sultanul Mehmed III ambasadorului englez la Constantinopol, Edward Barton, spre a se ajunge la pace cu Mihai Viteazul.
78. 1598 mai 29, *Kosice*. Știre referitoare la pregătirile principelui din Transilvania și ale lui Mihai Viteazul pentru războiul antiotoman, întrucît sultanul a și pornit în campanie spre aceste țări.

79. 1598 *iunie 13, Kosice*. Știre despre o solie trimisă de hanul tătarilor la Mihai Viteazul; pericolul pe care-l prezintă tătarii.
80. 1598 *iunie*. Știre despre încheierea tratatului de la Tirgoviște între Mihai Viteazul și imperiul; jurământul de credință al bulgarilor din oastea lui Mihai Viteazul.
81. 1598 *iunie*. Știre despre atacarea castelului Novigrad de către soldații trimiși de Mihai Viteazul.
82. 1598 *iulie 11, Veneția*. Informație transmisă la Veneția despre înfringerea pașei de Timișoara și despre pustiirea fortăreței Novigrad.
83. 1598 *iulie 25, Veneția*. Știre referitoare la înțelegerea dintre imperiul și tătarii de a lupta împotriva turcilor, sub comanda lui Mihai Viteazul.
84. 1598 *august 8, Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre incursiunile lui Mihai Viteazul în sudul Dunării.
85. 1598 *august 11*. Fragment din scrisoarea unui anonim către hanul tătarilor, prin care acesta este chemat să ia parte la războiul împotriva turcilor, alături de imperiul și de Mihai Viteazul.
86. 1598 *august*. Știri transmise la Viena privind reintrarea lui Sigismund Báthory în Transilvania, precum și intenția turcilor de a cuceri unele cetăți din Banat și Transilvania.
87. 1598 *septembrie 26, Veneția*. Știre despre ajutorul militar trimis de imperiul la Oradea pentru a preveni un eventual atac din partea turcilor.
88. 1598 *după 1 octombrie*. Notă cuprinzând știri comunicate împăratului de către Mihai Viteazul cu privire la luptele sale cu turcii și situația din Transilvania.
89. (1598 *octombrie 16, Caracal*). Notă cuprinzând fragmente din scrisoarea lui Mihai Viteazul către arhiducele Maximilian, împreună cu știri referitoare la victoriile obținute de voievodul român în sudul Dunării.
90. (1598 *octombrie 29*). Știre relativă la solia lui Sigismund Báthory trimisă la Mihai Viteazul pentru a cere ajutor armat potrivit înțelegerii existente între ei.
91. 1598 *octombrie 31, Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre izbăvirile lui Mihai Viteazul la sud de Dunăre, împotriva armii turcii il trimis de Ahmed pașa.
92. 1598 *octombrie, Constantinopol*. Știre referitoare la luptele purtate cu turcii dincolo de Dunăre și la cucerirea cetății Nicopole de către Mihai Viteazul.
93. 1598 *octombrie—noiembrie*. Știre rimată, incluzând și motive folclorice, despre figura legendară a lui Mihai Viteazul; informații despre o conspirație împotriva voievodului român în timpul luptei de la Nicopole.
94. 1598 *octombrie—noiembrie*. Informație rimată despre incursiunea lui Mihai Viteazul în sudul Dunării.
95. 1598 *noiembrie 7, Veneția*. Știre transmisă la Veneția în care se arată cum Mihai Viteazul, atrăgându-i pe turci într-o cursă, i-a omorât și a capturat tunuri și bani.
96. 1598 *noiembrie 18, (Constantinopol)*. Știre despre pregătirile de luptă ale turcilor împotriva lui Mihai Viteazul.
97. 1598 *noiembrie 21, Veneția*. Relatare transmisă la Veneția despre panica ce a cuprins cetatea Adrianopol ca urmare a înalțării oștirilor lui Mihai Viteazul.
98. 1598 *noiembrie 21, Veneția*. Știre referitoare la pagubele produse turcilor de Mihai Viteazul, în urma reînceperii războiului antiotoman și starea de spirit a acestora în fața victoriilor obținute de el la sudul Dunării.
99. 1598 *noiembrie 25, Veneția*. Informație despre victoria lui Mihai Viteazul asupra lui Hafiz Ahmed pașa și cucerirea cetății Nicopole.
100. 1598 *decembrie 5, Veneția*. Știre transmisă la Viena despre cucerirea cetății Nicopole de către Mihai Viteazul.
101. 1598 *decembrie 19, Veneția*. Știre transmisă la Veneția despre o nouă incursiune a lui Mihai Viteazul în sudul Dunării și despre dorința principelui Transilvaniei de a intra și el în război împotriva turcilor.
102. 1598, *Paris*. Ziar francez despre pregătirile lui Mihai Viteazul pentru a preveni un eventual atac al tătarilor, în urma zvonului răspândit de Ieremia Movilă privind această posibilitate.
103. (1598). Știri din Transilvania despre incursiunea turcilor în Țara Românească, drept răzbunare pentru înfringerea suferită de pașa de Székesfehérvár din partea garnizoanei din Lipova.
104. 1598. Relatare despre biruințele lui Mihai Viteazul asupra turcilor și despre răscoala antiotomană a bulgarilor, stimulată de succesele demnitarului român.
105. 1599 *martie 26, Zaragoza*. Știre despre victoriile lui Mihai Viteazul asupra turcilor în campania din sudul Dunării cuprinzând și o scurtă înșurubire a succesorilor reputate de domnitorul român din 1595 până la data publicării acestei știri.
106. 1599 *martie*. Știre despre o expediție a lui Mihai Viteazul în sudul Dunării.
107. 1599 *(martie)*. Știre despre noile victorii ale lui Mihai Viteazul asupra turcilor în primăvara anului 1599.

108. 1599 aprilie 2, Constantinopol. Știre despre pregătirile turcilor împotriva lui Mihai Viteazul și virejia acestuia.
109. 1599 aprilie 5, Praga. Relatare despre victoriile obținute de Mihai Viteazul dincolo de Dunăre.
110. 1599 aprilie. Știre despre un atac întreprins de Mihai Viteazul asupra unui grup de turci care transportau banii pentru plata tătarilor aflași în incursiune în Ungaria.
111. 1599 (aprilie—mai). Informație despre victoriile lui Mihai Viteazul asupra turcilor în Bulgaria.
112. 1599 mai 1, Kosice. Știre despre tratativele cardinalului Andrei Báthory cu turcii și despre planul lui Mihai Viteazul de a trece în Transilvania.
113. 1599 mai 2, Viena. Știre despre victoria lui Mihai Viteazul asupra turcilor și tătarilor.
114. 1599 mai 2, Bratislava. Știre despre biruința lui Mihai Viteazul asupra tătarilor la Nipru.
115. 1599 mai 14, Praga. Știre despre o solie moscovită la împăratul Rudolf II; misiunea acesteia de a intermedia pe lângă Polonia pentru a înlesni trecerea prin această țară a oștilor promise ca ajutor de față lui Boris Godunov lui Mihai Viteazul.
116. 1599 (primăvara). Relatare despre incursiunea lui Mihai Viteazul peste Nipru și victoria asupra turcilor și tătarilor.
117. 1599 iunie. Știre despre incursiunea întreprinsă de Mihai Viteazul până la Solfa.
118. 1599 iulie 24, Zante. Sumar de informații despre victoriile lui Mihai Viteazul asupra turcilor dobândite în incursiunile de la sud de Dunăre.
119. 1599 august 7, Constantinopol. Informație referitoare la luptele lui Mihai Viteazul cu turcii și la intenția lui Ieremia Movilă de a porni împotriva Țării Românești.
120. 1599 septembrie 5, Constantinopol. Știre cuprinzând relații asupra unor negocieri ale lui Mihai Viteazul cu Poarta, papa și imperialii.
121. (1599 septembrie). Știre despre capturarea unor galere turcești de pe Dunăre de către Mihai Viteazul.
122. 1599 octombrie 31. Știri sumare despre uciderea cardinalului Andrei Báthory.
123. 1599 octombrie 31. Relatare asupra morții cardinalului Andrei Báthory, întâmplată la 31 octombrie 1599, în urma fugii acestuia, după lupta cu Mihai Viteazul.
124. 1599 octombrie. Știre privind victoria lui Mihai Viteazul asupra cardinalului Andrei Báthory și intrarea voievodului în Alba Iulia.
125. 1599 octombrie. Știre despre intrarea lui Mihai Viteazul în Transilvania, victoria de la Șelimbăr, primirea triumfală la Alba Iulia, intrigile pe care le fusese Andrei Báthory împotriva lui Mihai.
126. 1599 (octombrie—noiembrie). Relatare despre victoria lui Mihai Viteazul asupra lui Andrei Báthory.
127. 1599 noiembrie 4 (Karlou). Știre despre expediția lui Mihai Viteazul în Transilvania și biruința lui asupra lui Andrei Báthory.
128. 1599 noiembrie 14, Constantinopol. Știre referitoare la intrarea lui Mihai Viteazul în Transilvania.
129. 1599 noiembrie 16, Kosice. Extras din propunerile formulate de Camera din Spis privind administrarea financiară a Transilvaniei.
130. (1599 noiembrie). Știre despre primirea soliei lui Mihai Viteazul la Viena în urma victoriei de la Șelimbăr.
131. 1599 noiembrie. Știri copiate de Jacques Bongars despre lupta de la Șelimbăr dintre Mihai Viteazul și Andrei Báthory și ecoul acesteia în Transilvania și Imperiul habsburgic.
132. 1599 noiembrie. Știre despre solia lui Mihai Viteazul care anunță la Viena și Pilsen victoria voievodului asupra lui Andrei Báthory.
133. 1599 noiembrie. Știre despre primirea de către Mihai Viteazul, la Alba Iulia, a comisarilor imperiali David Ungnad și Petru Laszlo, descriindu-se ceremonialul primirii, banchetul oferit de Mihai Viteazul; tunurile cu emblema voievodului roman, turnate la Alba Iulia. Caracterizarea lui Mihai Viteazul.
134. 1599 noiembrie. Știre despre consternarea cauzată la Constantinopol de intrarea lui Mihai Viteazul în Transilvania, ceea ce a determinat pe turci să solicite un armistițiu cu imperialii. Pregătirile lui Mihai Viteazul pentru a intra și în Moldova.
135. 1599 decembrie 4, Veneția. Raport anonim cuprinzând informații despre unele hotărâri luate de Mihai Viteazul după intrarea în Transilvania și despre moartea lui Andrei Báthory.
136. 1599 decembrie 20, Graz. Informație referitoare la intenția lui Mihai Viteazul de a rămâne în Transilvania; hotărârea împăratului de a acorda arhiducelui Maximilian armuirea Transilvaniei.

137. 1599 *decembrie 26, Constantinopol*. Relatare a dragomanului imperial din Constantinopol despre reama turcilor față de Mihai Viteazul.
138. 1599 *decembrie 28, Pisen*. Raport anonim despre intenția lui Mihai Viteazul de a păstra conducerea Transilvaniei.
139. 1599 *(decembrie)*. Relatare privind situația din Transilvania la sfârșitul anului 1599, precum și ajutoarele ce ar trebui date lui Mihai Viteazul pentru a-i înfrunta pe turci.
140. *(1599 decembrie)*. Știre polonă despre bătălia de la Șelimbăr și împrejurările morții lui Andrei Báthory.
141. 1599 *(sfârșitul anului)*. Știre despre solia lui Mihai Viteazul la împărat și despre trimiterea fiului său, Nicolae Pătrașcu, în Țara Românească.
142. *(1599)*. Portretul lui Mihai Viteazul, scris de un necunoscut.
143. 1600 *ianuarie 1, Scelius*. Scrisoare anonimă despre intențiile polonilor de a ataca Transilvania și pregătirile lui Mihai Viteazul de a contracara această acțiune.
144. 1600 *ianuarie 1, Roma*. Știri privind hotărârea lui Mihai Viteazul de a cere împăratului Rudolf II să-i acorde stăpînirea Transilvaniei.
145. 1600 *ianuarie 8, Veneția*. Știri despre situația din Transilvania după înfrîngerea lui Andrei Báthory; daturile trimse de Mihai Viteazul împăratului Rudolf II, tratativele pentru stăpînirea Transilvaniei; planul expediției împotriva lui Ieremia Movilă și al unei eventuale campanii spre Constantinopol.
146. 1600 *ianuarie 8, Veneția*. Știre de la Praga referitoare la răsplata oferită de împărat lui Mihai Viteazul în urma biruinței sale asupra lui Andrei Báthory.
147. 1600 *ianuarie 14, Veneția*. Știre referitoare la presupusa numire a lui Mihai Viteazul ca guvernator al Transilvaniei.
148. 1600 *ianuarie 15, Veneția*. Informații din Ungaria și Transilvania cu privire la unele înțelegeri dintre Mihai Viteazul și împărat asupra Transilvaniei.
149. 1600 *ianuarie 15, Roma*. Știri privind ceoul produs la Roma de moartea lui Andrei Báthory și bunul renume de care se bucura Mihai Viteazul după luarea în stăpînire a Transilvaniei; pregătiri împotriva lui Ieremia Movilă.
150. 1600 *ianuarie 15, Roma*. Dare de seamă redactată de cardinalul Arnaud d'Ossat despre consistoriul pontifical intrunit spre a analiza situația creată de intrarea lui Mihai Viteazul în Transilvania și moartea lui Andrei Báthory.
151. 1600 *ianuarie 17, Pisen*. Știre despre trimiterea de către Mihai Viteazul a unei solii la Rudolf II cu trofeele cucerite de la Andrei Báthory; reacții la Constantinopol la acțiunile lui Mihai Viteazul.
152. 1600 *ianuarie 22, Praga*. Știre despre înmormîntarea cardinalului Andrei Báthory, făcută din porunca și cu participarea lui Mihai Viteazul.
153. 1600 *ianuarie 22, Veneția*. Știri privind inițierea unor tratative între Poartă și imperiali împotriva lui Mihai Viteazul.
154. 1600 *ianuarie 22, Roma*. Știri referitoare la recunoașterea lui Mihai Viteazul ca guvernator general al Transilvaniei de către împăratul Rudolf II după ce întreg teritoriul Transilvaniei trecuse sub autoritatea voievodului român.
155. 1600 *ianuarie 24, Constantinopol*. Relatare privind tratativele dintre Mihai Viteazul și Poartă spre a obține steagurile de domnie pentru el și fiul său; referire la suma de bani trimisă căpitanilor cazaci pentru a recruta oșteni din rîndul acestora.
156. 1600 *ianuarie 26, Alba Iulia*. Știre despre intenția lui Mihai Viteazul de a organiza o campanie împotriva turcilor pînă la Adrianopol și Constantinopol, menționîndu-se zelul deosebit al domnitorului în slujirea cauzei antiotomane.
157. 1600 *ianuarie 29, Roma*. Știri referitoare la pregătirea campaniei militare a lui Mihai Viteazul, domn al Țării Românești și al Transilvaniei, împotriva lui Ieremia Movilă, în Moldova.
158. 1600 *ianuarie*. Știre despre reacția lui Sigismund Báthory la aflarea veștii despre moartea vărului său, Andrei Báthory.
159. *(1600 ianuarie)*. Știri privitoare la înțelegerea dintre Mihai Viteazul și nanașii tătărilor, care nu-și respectă legămintul de a nu-l ataca pe voievod.
160. *(1600 ianuarie)*. Știre despre aleasa primire oferită de împărat, la Pisen, soției lui Mihai Viteazul după bătălia de la Șelimbăr.
161. 1600 *(inceputul anului)*, Lyon. Știre despre bătălia de la Șelimbăr, urmările bătăliei și situația din Transilvania după preluarea puterii de către Mihai Viteazul.
162. 1600 *(ianuarie-februarie)*. Înștiințare anonimă despre intenția lui Mihai Viteazul de a așeza valahi în orașele transilvănene.
163. 1600 *februarie 2, Viena*. Știre despre hotărîrea lui Mihai Viteazul de a intra în Moldova, fapt ce a provocat, drept ripostă, amenințarea lansată de regele Poloniei ca să ataca Transilvania și Silezia.
164. 1600 *februarie 5, Veneția*. Știre referitoare la pregătirea atacului moldo-polon împotriva lui Mihai Viteazul.

165. 1600 februaris 5, *Veneția*. Știri privind situația din Țara Românească și Transilvania înaintea înțării lui Mihai Viteazul în Moldova.
166. 1600 februarie 19, *Roma*. Știri referitoare la relatările făcute de nunțiu Malaspina, în timpul nunțiatului sale din Transilvania, asupra lui Mihai Viteazul, remarcând valoarea, calitățile și virtuțile marelui voievod român.
167. 1600 februarie 19, *Veneția*. Știre asupra hotărârii lui Mihai Viteazul de a nu renunța la cirmuirea Transilvaniei și încercările solilor săi de a trata această problemă cu împăratul Rudolf II.
168. 1600 februarie 19, *Veneția*. Știri referitoare la planul lui Mihai Viteazul de a-l alunga pe Ieremia Movilă și de a ocupa Moldova, după ce întreg teritoriul Transilvaniei trecuse sub autoritatea sa.
169. 1600 februarie 21, *Košice*. Informație despre cererile adresate de Mihai Viteazul lui Rudolf al II-lea de a-i acorda Țara Românească și Transilvania cu drept ereditar lui și fiului său Nicolae Pătrașcu.
170. 1600 februarie 22, *Frankfurt*. Știre privitoare la tentativa lui Sigismund Báthory de a se reîntoarce în Transilvania și planurile lui Mihai Viteazul în legătură cu Transilvania.
171. 1600 martie 9, *Brașov*. Știre despre primirea soliei turcești venite să aducă lui Mihai Viteazul și fiului său Pătrașcu însemnele de confirmare în domnie.
172. 1600 martie 11, *Veneția*. Relatare referitoare la refuzul lui Mihai Viteazul de a trata cu imperialii asupra cedării Transilvaniei.
173. 1600 martie 13, *Tohaj*. Informație despre declarația lui Mihai Viteazul că nu va ceda cu nici un preț Transilvania lui Rudolf al II-lea.
174. 1600 martie 15, *Košice*. Raport asupra situației din Transilvania întocmit în scopul de a discredita pe Mihai Viteazul la curtea imperială.
175. 1600 martie 17, *Veneția*. Știre despre sosirea unei solii turcești la Mihai Viteazul spre a-l determina să renunțe la guvernarea Transilvaniei și despre plecarea lui Carlo Magno la curtea imperială, pentru a raporta cele constatate în Transilvania.
176. 1600 martie 21, *Constantinopol*. Sumar de informații din corespondența diplomatică a dragomanului imperial Matthia del Faro cu privire la respingerea oștilor lui Sigismund Báthory și Ian Zamoyski de către Mihai Viteazul și la schimbul de solii dintre voievod și Poartă.
177. 1600 martie 25, *Roma*. Relatare despre sosirea unei solii turcești cu cerere de predare a Transilvaniei și despre primirea comisarilor imperiali la Alba Iulia.
178. 1600 martie 25, *Veneția*. Știre relativă la demersurile lui Mihai Viteazul pe lângă împăratul Rudolf II pentru a lua în stăpânire Oradea și pentru a-și consolida dreptul de guvernare asupra Transilvaniei.
179. 1600 aprilie 1, *Veneția*. Știre despre tratativele dintre Mihai Viteazul și imperialii privitoare la ajutorul financiar ce urmează a-i fi acordat pentru organizarea armatei.
180. 1600 aprilie 12, *Viena*. Știre despre primirea de către Mihai Viteazul a soliiilor turcești și polone și despre dieta convocată de el la Brașov.
181. 1600 aprilie 15, *Roma*. Relatare referitoare la negocierile lui Mihai Viteazul cu turcii și imperialii asupra guvernării Transilvaniei.
182. 1600 aprilie 24, *Alba Iulia*. Relatare despre pregătirile lui Mihai Viteazul pentru expediția în Moldova și despre oferta lui Baba Novac de a intra în oastea domnitorului împreună cu haiducii săi.
183. 1600 aprilie 26 (*Alba Iulia*). Știre despre plecarea lui Mihai Viteazul în expediția asupra Moldovei și despre convocarea juzilor orașelor și a cetățenilor de vază la Făgăraș.
184. 1600 aprilie 27, *Alba Iulia*. Știre despre pregătirile lui Mihai Viteazul pentru a împiedica învazia lui Sigismund Báthory cu armată de poloni, turci și tătari în Transilvania.
185. 1600 aprilie 28, *Veneția*. Informație despre cererea adresată de Ieremia Movilă sultanului de a fi ajutat cu bani și armată împotriva lui Mihai Viteazul.
186. 1600 aprilie 29, *Veneția*. Știri referitoare la poziția turcilor față de imperiali, precum și față de Mihai Viteazul.
187. 1600 (*aprilie*). Descrierea unui martor ocular a victoriei lui Mihai Viteazul asupra lui Andrei Báthory.
188. 1600 mai 1, *Veneția*. Știre despre unirea oștilor lui Mihai Viteazul cu Gheorghe Basta spre a preveni eventualitatea unui ajutor dat de turci lui Sigismund Báthory, care a intrat în Transilvania.
189. 1600 mai 5, *Plzen*. Știre despre trimiterea de către Mihai Viteazul a unei scrisori la împăratul Rudolf II spre a-l asigura de credința sa față de cauza antiotomană.
190. 1600 mai 6, *Veneția*. Știre cu privire la raporturile dintre Mihai Viteazul și imperiali, precum și învinuirile aduse acestuia de comisarii imperiali că ar căuta să se înțeleagă cu turcii.

191. 1600 mai 8, *Praga*. Știri despre neînțelegerile dintre Mihai Viteazul și Gheorghe Basta, răzăduiele făcute de domnitor comisarilor imperiali, precum și despre promisiunile făcute de solii turci lui Mihai în cazul unei alianțe cu Poarta.
192. 1600 mai 15, *Plasom*. Relatare despre intrarea lui Mihai Viteazul în Moldova.
193. 1600 mai 15, *Medias*. Știri despre intrarea lui Mihai Viteazul în Moldova, unde populația i se alătură în mare număr.
194. 1600 mai 16, *Suceava*. Știri din tabăra de la Suceava care vestesc fuga lui Ieremia Movilă din fața oștilor lui Mihai Viteazul.
195. 1600 mai 18, *Varșovia*. Știri referitoare la înfringerea polonilor în Moldova de către Mihai Viteazul, realizându-se astfel unirea celor trei țări române.
196. 1600 mai 20, *Veneția*. Știri cuprinzând informații cu privire la pregătirea campaniei din Moldova.
197. 1600 mai 27, *Alba Iulia*. Informație conținând știri cu privire la ocuparea Moldovei de către Mihai Viteazul și la pregătirile turcilor și tătarilor de a ataca Lipova.
198. 1600 mai 29, *Konicucc*. Știri despre victoria lui Mihai Viteazul asupra lui Ieremia Movilă și oștilor poloneze, asedierea și cucerirea Sucevei și a Hotinului, detalii despre componența trupelor lui Mihai Viteazul.
199. 1600 mai 31, *Viena*. Știri despre ciocnirile dintre Mihai Viteazul și Ieremia Movilă, înfringerea acestuia nefiind confirmată decât parțial; amănunte despre componența oștii lui Mihai.
200. (1600 mai). Știri referitoare la lupta de la Hotin și la alungarea oștilor moldo-polone conduse de Sigismund Báthory și Ieremia Movilă.
201. 1600 (după mai). Știri despre victoria lui Mihai Viteazul asupra lui Ieremia Movilă și instalarea domnitorului în Moldova.
202. 1600 (după mai). Relatare despre intrarea lui Mihai Viteazul în Moldova, atitudinea polonilor față de voievod, precum și mărturisirile lui Walawski, căpetenie de cazaci, aflat în slujba voievodului român.
203. 1600 iunie 3, *Kosice*. Informație despre sosirea unui curier al lui Mihai Viteazul cu știrea că domnitorul i-a înfrânt lângă Nistru pe Ieremia Movilă și pe Sigismund Báthory, în urma cărui fapt întreaga Moldova s-a supus lui Mihai.
204. 1600 iunie 3, *Cluj*. Relatare despre ocuparea Moldovei de Mihai Viteazul, care a comunicat acest lucru banului Mihalcea, solicitând, totodată, oști și munții pentru a-și consolida stăpânirea asupra țării.
205. 1600 iunie 7, *Bratislava*. Știri despre deslășurarea bătăliei de la Hotin dintre Mihai Viteazul și Ieremia Movilă.
206. 1600 iunie 7, *Kosice*. Relatare despre ocuparea Moldovei de către Mihai Viteazul și despre fuga lui Sigismund Báthory și Ieremia Movilă.
207. 1600 iunie 10, *Veneția*. Informație referitoare la ofensiva condusă de Mihai Viteazul pentru ocuparea Moldovei.
208. 1600 iunie 17, *Veneția*. Știri despre intrarea lui Mihai Viteazul în Moldova și despre intenția sa de a determina stările de acolo să jure supunere lui și împăratului.
209. 1600 iunie 20, *Cracovia*. Știri despre situația din Moldova, pe care Mihai Viteazul o stăpânește pe deplin; ajutorul dat de cancelarul Jan Zamoyski lui Ieremia Movilă pentru reocuparea domniei.
210. 1600 iunie 24, *Veneția*. Informație referitoare la înfringerea suferită de Ieremia Movilă și Sigismund Báthory din partea lui Mihai Viteazul.
211. 1600 (iunie). Relatare anonimă privind expediția lui Mihai Viteazul în Moldova.
212. 1600 iulie 1, *Constantinopol*. Știri despre pregătirile turcești împotriva lui Mihai Viteazul, menționându-se planul expediției pe Marea Neagră împotriva domnitorului.
213. 1600 iulie 8, *Veneția*. Știri referitoare la riposta militară moldo-polonă în urma campaniei lui Mihai Viteazul în Moldova și la aderarea bulgarilor la lupta contra turcilor alături de voievodul român.
214. 1600 iulie 12, *Viena*. Informație despre situația din Moldova după fuga lui Ieremia Movilă, depunerea jurământului de credință de toate stările țării în fața lui Mihai Viteazul și a lui Nicolae Pătrașcu, primirea comisarilor imperiali în Transilvania.
215. 1600 iulie 22, *Veneția*. Relatare despre reacția produsă în Constantinopol de vestea intrării lui Mihai Viteazul în Moldova; expediția domnitorului român în Polonia.
216. 1600 august 4, *Frankfurt*. Știri despre cererile formulate de Mihai Viteazul împăratului Rudolf II.
217. 1600 august 7, *Praga*. Relatare despre declarația făcută de Mihai Viteazul lui Bartolomeu Pezzen că este hotărât să se jertfească pentru apărarea creștinătății.
218. 1600 august 8, *Varșovia*. Știri despre dorința regelui Poloniei de a se întâlni cu Mihai Viteazul; teama în rândul nobililor poloni față de Mihai Viteazul, poziția lor față de succesele acestuia în Moldova.

219. 1600 august 19, *Veneția*. Știre referitoare la raporturile diplomatice ale lui Mihai Viteazul cu imperiul, Poarta și polonii.

220. 1600 august 23, *Viena*. Știre despre relatarea făcută de Bartolomeu Pezen privind întâlnirea sa cu Mihai Viteazul, care a declarat că dorește să guverneze Transilvania, sperând să primească ajutor pentru a respinge invazia polonilor.

221. 1600 august 24, *Vișneav*. Știre despre recrutările făcute de Jan Zamoyski pentru a-l alunga pe Mihai Viteazul din Moldova, cărui i s-au alăturat mai mulți palatini, printre care și voievodul Kieului.

222. (1600 august, *Viena*). Știre despre sosirea soliei lui Mihai Viteazul la Curtea imperială de la Viena înălțându-se propuneri privitoare la cucerirea Transilvaniei.

223. (1600) august 26 — septembrie 11, *Sombor*. Știri despre solii trimiși de Mihai Viteazul la regele Poloniei: mișcarea oastei lui Mihai; încăierarea dintre mercenarii poloni și dorobanții lui Mihai.

224. 1600 septembrie 9, *Turda*. Știri transmise din tabăra de la Turda privind răscoala stărilor din Transilvania împotriva voievodului Mihai.

225. 1600 septembrie 15, *Cluj*. Informație despre evenimentele din Transilvania în zilele dinaintea bătăliei de la Mirăslău, cuprinzând amănunte despre situația din taberele lui Mihai Viteazul și Gheorghe Basta.

226. 1600 septembrie 18. Știre cuprinzând relatarea luptei lui Mihai Viteazul cu Gheorghe Basta, la Mirăslău.

227. 1600 septembrie 19, *Cluj*. Relatare despre desfășurarea bătăliei de la Mirăslău dintre Mihai Viteazul și Gheorghe Basta.

228. 1600 septembrie 23, *Praga*. Știre despre situația din Transilvania după retragerea lui Mihai Viteazul în urma înfringerii de la Mirăslău; victoria lui Mihai asupra polonilor în Moldova.

229. (1600 septembrie). Știre referitoare la unirea lui Gheorghe Basta cu nobilii răsculați din Transilvania în vederea atacării lui Mihai Viteazul.

230. 1600 octombrie 10, *Sibiu*. Știre despre retragerea lui Mihai Viteazul după înfrângerea de la Mirăslău; situația din Transilvania aflată sub stăpânirea lui Gheorghe Basta și împrejurările intrării lui Jan Zamoyski în Moldova.

231. 1600 noiembrie 26, *Veneția*. Știre despre înțelegerea dintre poloni și turci asupra cuceririi Transilvaniei, Moldovei și Valahiei și asupra înscăunării unor domni supuși Porții.

232. 1600 decembrie 30, *Praga*. Știre despre solia boierilor munteni la Gheorghe Basta, solicitându-l din nou ca donin pe Mihai Viteazul.

233. 1600. Relatare despre victoriile lui Mihai Viteazul asupra turcilor și despre solia și darurile trimise de el împăratului Rudolf II.

234. 1600. Memorial al soliei grecești la regele Filip III, prin care se cer ajutoare împotriva turcilor și se oferă sprijinul popoarelor din Balcani care, sub conducerea lui Mihai Viteazul, ar putea împiedica expansiunea otomană.

235. 1601 ianuarie 13, *Viena*. Știre referitoare la sosirea lui Mihai Viteazul la Viena.

236. 1601 ianuarie 20, *Veneția*. Știre relativă la călătoria voievodului român la Praga.

237. 1601 ianuarie. Știre despre sosirea lui Mihai Viteazul la Viena, descrierea suitei voievodului român, audiența la arhiducele Matthias.

238. 1601 februarie 8, *Veneția*. Știre despre plecarea voievodului Mihai la curtea imperială de la Viena, prilej cu care își lasă familia și bunurile în paza lui Gheorghe Basta.

239. 1601 februarie 17, *Viena*. Relatare despre intrarea lui Sigismund Bathory în Moldova, venit cu ajutor polon să recupe scaunul Transilvaniei; reacția curții imperiale și hotărârea de a-l repune în drepturi pe Mihai Viteazul.

240. 1601 februarie 24, *Veneția*. Știre despre demersurile făcute de imperiul pentru organizarea unei armate ce urmează a fi trimisă în Transilvania și despre prezența lui Mihai Viteazul la Viena în scopul obținerii unui ajutor.

241. 1601 februarie. Știre despre călătoria lui Mihai Viteazul spre Praga, reacția la primirea veștii despre arestarea soției lui, hotărârea de a rluca Transilvania.

242. (1601 februarie). Știre despre sosirea și primirea lui Mihai Viteazul la curtea imperială de la Praga; referiri la accidentul suferit de însoțitorii săi.

243. 1601 martie 3, *Veneția*. Relatare despre evenimentele din Transilvania, arestarea lui Gheorghe Basta și a familiei lui Mihai Viteazul care, aflat la curtea din Viena, hotărăște să plece la Praga.

244. 1601 martie 9, *Praga*. Știre despre buna primire făcută la Praga de împăratul Rudolf II lui Mihai Viteazul, cărui i s-au pus la dispoziție bani și armată spre a pleca în Transilvania.

245. 1601 martie 17, *Veneția*. Știre despre audiența lui Mihai Viteazul la împăratul Rudolf II.

246. 1601 aprilie 7, *Veneția*. Relatare despre solia lui Mihai Viteazul la curtea de la Praga și despre pregătirea de luptă a turcilor contra imperiilor.

247. 1601 aprilie 14, *Veneția*. Știre privind hotărârea imperială de a se atribui lui Mihai Viteazul o rentă pentru recrutarea unei oști de leleșii, precum și pentru întreținerea familiei sale în Silezia.

248. 1601 aprilie 21, *Roma*. Informație asupra înțelegerii dintre Mihai Viteazul și împăratul Rudolf II, prin care i se acordă domnitorului român o sumă de bani pentru a recruta oșteni împotriva lui Sigismund.

249. (1601 aprilie). Știre asupra atribuirii de către împărat a unei sume de bani și a unui domeniu în Silezia lui Mihai Viteazul în schimbul serviciilor sale.

250. (1601 aprilie). Știre despre unele pregătiri făcute de Mihai Viteazul și imperiali spre a ataca pe Sigismund Báthory.

251. (1601 mai, *Kosice*). Știre referitoare la prezența lui Mihai Viteazul la *Cașovia* și a lui *Basta* și *Pezzen* la Satu Mare.

252. (1601 mai). Știre despre prezența lui Mihai Viteazul și a oștilor sale la granițele Transilvaniei.

253. 1601 iunie 9, *Veszprem*. Știre despre temerea turcilor de a nu fi atacați de Mihai Viteazul în momentul când vor porni în expediție asupra cetății *Esztergom*.

254. 1601 iunie 10, *Tokaj*. Scrisoare a unui oștean necunoscut din tabăra lui Mihai Viteazul, adresată la *Tokaj*, cuprinzând știri referitoare la acțiunile întreprinse de voievod spre a atrage de partea sa oameni din rândul moldovenilor veniți în sprijinul lui Sigismund Báthory și fugari din tabăra acestuia.

255. 1601 iunie 11, *Graz*. Relatare despre reconcilierea lui Mihai Viteazul cu Gheorghe Basta în vederea acțiunii comune împotriva lui Sigismund Báthory.

256. 1601 iunie 12, *Satu Mare*. Informație despre pregătirile făcute de Mihai Viteazul în tabăra de la *Tokaj* spre a porni împotriva lui Sigismund Báthory.

257. 1601 iunie 14. Declarațiile a doi pîrbești turci, cercetași la *Esztergom*, referitoare la teama turcilor față de Mihai Viteazul.

258. 1601 iunie 16, *Veneția*. Știre relativă la înfrînirea lui Mihai Viteazul cu Gheorghe Basta în casa marchizului *Ferrante Gonzaga* în vederea unui plan comun de luptă împotriva lui Sigismund Báthory.

259. 1601 iunie 23, *Roma*. Informație despre unirea oștilor lui Mihai și Gheorghe Basta la Oradea.

260. 1601 iunie 26, *Veneția*. Știre despre intrarea lui Gheorghe Basta în Transilvania și intenția lui Mihai Viteazul de a porni singur campania împotriva lui Sigismund Báthory.

261. 1601 iunie 27, *Viena*. Știre despre sosirea unor mesaje de la Mihai Viteazul prin care anunță că transilvănenii continuă să ceară ajutor de la *Ibrahim pașa*, care urmărește de la *Timișoara* acțiunile voievodului.

262. (1601 iunie). Relatare privitoare la concentrarea oștilor imperiale la *Tokaj*, sub comanda lui Mihai Viteazul și la Satu Mare, sub comanda lui Gheorghe Basta, în vederea luptei cu Sigismund Báthory.

263. 1601 iulie 7, *Viena*. Știre-sumar despre bătălia de la *Guruslău* și despre scrisoarea falsă plasmuită de Sigismund Báthory spre a-l acuza pe Mihai Viteazul de înțelegere cu turcii.

264. 1601 iulie 7, *Veneția*. Relatare referitoare la intrarea lui Gheorghe Basta în Transilvania și la pregătirile lui Mihai Viteazul de a reveni în *Țara Românească*.

265. 1601 iulie 10, *Kosice*. Știre referitoare la apropiata luptă din Transilvania dintre Sigismund Báthory pe de o parte și Mihai Viteazul și Gheorghe Basta pe de altă parte; știri despre venirea tătarilor și jaful lor la *Siret*.

266. 1601 iulie 16, *Viena*. Știre despre situația militară în ajunul luptei de la *Guruslău* unde Mihai Viteazul și Gheorghe Basta își vor uni forțele în luptă pentru Transilvania.

267. 1601 iulie 16, *Graz*. Știre referitoare la falsă scrisoare de vasalitate a lui Mihai Viteazul față de sultan, trimisă de Sigismund Báthory lui Gheorghe Basta spre a strîni adversitatea acestuia față de Mihai Viteazul.

268. 1601 iulie 18, *Tabăra de la Mostin*. Știre despre pregătirile lui Mihai Viteazul și Gheorghe Basta pentru a-l înfrunta pe Sigismund Báthory; situația din *Țara Românească*, de unde a fost alungat *Simion Movila*, în locul căruia este așteptat Mihai Viteazul.

269. 1601 iulie 20, *Veneția*. Relatare cu privire la deplasarea oștilor lui Mihai Viteazul și Gheorghe Basta spre Transilvania, precum și la solia polonă primită la curtea de la *Praga*.

270. 1601 iulie 21, *Roma*. Informație despre neînțelegerea dintre Gheorghe Basta și Mihai Viteazul cu privire la unirea oștilor lor.

271. 1601 iulie 21, *Veneția*. Știre relativă la o falsă scrisoare a lui Mihai Viteazul către *Ibrahim pașa*, concepută în cancelaria lui Sigismund Báthory pentru a dovedi intențiile de trădare ale voievodului.

272. 1601 iulie 28, *Veneția*. Informație despre conflictul izbucnit între Sigismund Báthory și imperiali și împrejurările care au dus la această situație.

273. (1601 august 3, *Košice*). Știre despre lupta de la Guruslău și trofeele cucerite în urma acestei victorii.
274. 1601 august 8, *Viena*. Știre despre situația din Transilvania după lupta de la Guruslău, retragerea lui Sigismund Báthory și alungarea din Țara Românească a lui Simion Movilă.
275. 1601 august 14, *Praga*. Scurtă dare de seamă (după scrisorile sosite și relatările orale) despre lupta de la Guruslău în care forțele unite ale lui Mihai Viteazul și Gheorghe Basta înfrâng pe Sigismund Báthory; rolul lui Mihai Viteazul în obținerea victoriei.
276. 1601 august 15, *Roma*. Relatare despre intervenția polonă în obținerea victoriei, sprijin pentru alungarea lui Mihai Viteazul din Moldova.
277. 1601 august 21, *Dyssau*. Textul introductiv la reproducerea grafice ale steagurilor cucerite de Mihai Viteazul și Gheorghe Basta în lupta de la Guruslău.
278. 1601 august 23, *Veneția*. Știre referitoare la lupta de la Guruslău și la trofeele cucerite în urma victoriei obținute.
279. 1601 august 24, *Turda*. Relatare despre uciderea lui Mihai Viteazul.
280. 1601 august, *Praga*. Ziar german despre bătălia de la Guruslău.
281. 1601 august. Știre despre lupta de la Guruslău; dispozitivul, efectivele celor două tabere adverse, desfășurarea luptei.
282. 1601 august. Știre despre împrejurările uciderei lui Mihai Viteazul.
283. (1601 august—septembrie). Știre confirmativă, de la Praga, cu privire la moartea lui Mihai Viteazul.
284. 1601 septembrie 1, *Praga*. Relatare referitoare la motivele invocate de Gheorghe Basta pentru a justifica uciderea lui Mihai Viteazul și împrejurările morții acestuia.
285. 1601 septembrie 2, *Viena*. Raport asupra împrejurărilor uciderei lui Mihai Viteazul, incluzând motivele invocate de Gheorghe Basta spre a justifica uciderea domnitorului român.
286. 1601 septembrie 3, *Praga*. Știre referitoare la împrejurările asasinării lui Mihai Viteazul, cuprinzând detalii despre neînțelegerile dintre domnitorul român și Gheorghe Basta; evenimentele din Transilvania după moartea lui Mihai Viteazul.
287. 1601 septembrie 10, *Graz*. Știre relativă la asasinatul din tabăra de lângă Turda, justificat de Basta prin atitudinea de necredință a voievodului român față de împărat.
288. 1601 septembrie 14, *Graz*. Știre despre ocuparea și prădarea orașului Cluj de către ostile imperiale, după victoria de la Guruslău.
289. 1601 septembrie 15, *Veneția*. Relatare referitoare la asasinatul din tabăra de lângă Turda pus la cale de Basta în vederea înlăturării principalului său adversar la cucerirea Transilvaniei.
290. 1601 septembrie 17, *tabăra din Alba Iulia*. Știre despre situația din Transilvania după moartea lui Mihai Viteazul, care a determinat în multe locuri reacția violentă a țărănilor.
291. 1601 septembrie 22, *Valladolid*. Consult al Consiliului de Stat Spaniol asupra oportunității trimiterii răspunsului la scrisorile lui Mihai Viteazul.
292. 1601 septembrie 22, *Veneția*. Știre referitoare la situația oștenilor lui Mihai Viteazul, după moartea acestuia.
293. 1601 septembrie 23, *Constantinopol*. Extras dintr-un sumar de informații referitor la reacția turcilor la aflarea vestii despre moartea lui Mihai Viteazul.
294. 1601 (septembrie), *Lyon*. Știre despre înfrângerea lui Sigismund Bathory de către forțele unite ale lui Mihai Viteazul și Gheorghe Basta în lupta de la Guruslău.
295. 1601 septembrie, *Paris*. Relatare asupra împrejurărilor în care a fost ucis Mihai Viteazul.
296. 1601, *Cracovia*. Fragmente din predica iezuitului Petre Skarga despre înfrângerea lui Mihai Viteazul.
297. 1602 ianuarie 13, *Constantinopol*. Extras dintr-un sumar de informații despre tratativele purtate la Poartă de ambasadorii lui Ieremia și Simion Movilă pentru pastrarea scaunului Țării Românești, menționându-se primejdia pe care a reprezentat-o pentru Imperiul otoman Mihai Viteazul.
298. 1603 septembrie 15, *Praga*. Știre referitoare la exilul lui Nicolae Pătrașcu și al doamnei Stanca după moartea lui Mihai Viteazul.
299. 1611 decembrie. Raport redactat probabil de ambasadorul Veneției la Constantinopol despre eoul acțiunilor antotomane ale lui Mihai Viteazul asupra popoarelor creștine din Balcani.
300. 1611. Relatare anonimă a evenimentelor din Transilvania de la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea.
301. 1614 aprilie 29. Fragment din scrisoarea unor boieri munteni către Radu Mibnea rugându-l să stăruie pe lângă împărat în îndreptarea situației grele în care se află țara.
302. 1620 octombrie 16. Fragment din raportul lui Polo Minio către Senatul din Veneția cu privire la situația veniturilor celor două țări române și la politica anti-habsburgică a principelui Gabriel Bethlen din Transilvania.

303. 1643. Relatare privind propunerile făcute de Matei Basarab, legat de succesiunea la tronul **Țării Românești**.

304. 1656. Istoria Transilvaniei din perioada regelui Ioan Zápolya până în 1613, cu referiri și la domnia lui Mihai Viteazul în Transilvania.

305. <După 1659>. Relatare anonimă despre evenimentele din Transilvania și Moldova după **înfrângerea** cardinalului Andrei Báthory și intrarea lui Mihai Viteazul în Moldova și situația voievodului român după pierderea Transilvaniei.

306. <1700>. Extras dintr-o sinteză istorică anonimă referitoare la campaniile anti-otomane din anul 1595, purtate de Mihai Viteazul, Aron-Vodă și Sigismund Báthory.

307. <Sec. XVIII>. Extras din lucrarea **Prezentare succintă a soartei și situației națiunii române în Transilvania** cu referiri la cucerirea Transilvaniei de către Mihai Viteazul, cind a recunoscut și fostele privilegii ale secuilor, precum și situația românilor din Transilvania după moartea lui.

308. 1884 **ianie, Viena**. Notă a căpitanului Blanche, atașat militar adjunct francez la Viena, privind organizarea armatei române, subliniindu-se epoca de glorie a lui Mihai Viteazul și importanța Unirii Principatelor.

CUPRINS

Notă asupra ediției	5
Lista abrevierilor	7
Lista documentelor	9
List of documents	21
Documente	33
Ilustrații	401
Indice	411